

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Π.Τ.Δ.Ε. Παν/μίου Κρήτης
«Επιστήμες Αγωγής»**

**Ειδίκευση Β
«Γραμματισμός, αφήγηση και διδασκαλία της Ελληνικής
ως πρώτης και ως δεύτερης/ξένης»**

Στην ειδίκευση αυτή προσφέρονται μαθήματα που καλύπτουν τις εξής θεματικές περιοχές:

- α. Μάθηση και διδασκαλία του γραπτού λόγου στο πλαίσιο των θεωριών του γραμματισμού
- β. Αφήγηση και γλωσσική διδασκαλία
- γ. Η διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης και ως ξένης γλώσσας

Στα πρώτα τρία εξάμηνα προσφέρονται τρία (3) μαθήματα εβδομαδιαίως (μετά τις 15.00) για τα οποία απαιτείται η φυσική παρουσία των φοιτητών/-τριών.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ		Β' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ECTS
Σύγχρονες προσεγγίσεις στο γραμματισμό και διδασκαλία της γλώσσας (Υ)	10	Μεθοδολογία έρευνας σε σχέση με τη γλώσσα και τη διδασκαλία της	10
Αφήγηση και παιδική λογοτεχνία-φαντασιακό σύμπαν και κώδικες επικοινωνίας (Υ)	10	Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικό (ένα (1) από μία θεματική περιοχή)	10
Η διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης/ Ξένης γλώσσας: θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές (Υ)	10	Μάθημα Υποδομής (από οποιοδήποτε Τμήμα του ΠΚ ανάλογα με το υπόβαθρο μεμονωμένων φοιτητών)	10
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	30
Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ		Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ	
ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ECTS	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ECTS
Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικό (ένα (1) από μία θεματική περιοχή)	10	Εκπόνηση και Συγγραφή Μεταπτυχιακής Εργασίας	30
Θεματική δραστηριότητα: Βιβλιογραφική έρευνα	10		
Θεματική δραστηριότητα: Εκπόνηση Ερευνητικού Σχεδίου	10		
ΣΥΝΟΛΟ	30	ΣΥΝΟΛΟ	30

Τα περιεχόμενα των μαθημάτων έχουν ως εξής:

Υποχρεωτικά μαθήματα (ΥΜ)-κοινά για όλους

ΥΜ 211	Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις του γραπτού λόγου στην ελληνική ως μητρική και ως ξένη/δεύτερη
Θεματική Περιοχή	A
Προαπαιτούμενα :	
ECTS:	10
Περιγραφή:	Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστούν οι εξής ενότητες: (1) οι γνωστικές και οι κοινωνικογνωστικές προσεγγίσεις του γραπτού λόγου (ο ρόλος των νοητικών διαδικασιών στην κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου, ο ρόλος των μεταγνωστικών δεξιοτήτων, η σχέση κατανόησης και παραγωγής λόγου), (2) τα αναπτυξιακά μοντέλα παραγωγής γραπτού λόγου, (3) οι κοινωνικοπολιτισμικές και κοινωνιο-γλωσσολογικές προσεγγίσεις, (3) θεωρίες για το γλωσσικό γραμματισμό και τους πολυγραμματισμούς, τα πολυτροπικά κείμενα στην εποχή των πολυγραμματισμών, (4) ο ρόλος των συναισθηματικών παραγόντων στην κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου
Υπεύθυνος διδάσκων:	I. Σπαντιδάκης
Υλοποίηση:	Διά ζώσης διδασκαλία
Αξιολόγηση:	Γραπτές εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και στο τέλος

ΥΜ 212	Αφήγηση και παιδική λογοτεχνία- φαντασιακό σύμπαν και κώδικες επικοινωνίας
Θεματική Περιοχή	B
Προαπαιτούμενα:	Δύο μαθήματα Λογοτεχνίας
ECTS:	10
Περιγραφή:	Με αφετηρία κλασικές, νεότερες κλασικές και στερεοτυπικές αφηγήσεις εξετάζεται η συγκρότηση αξιακών συστημάτων και κωδίκων επικοινωνίας στο σχολείο και γενικότερα στον κόσμο. Αξιοποιούνται οι θεωρίες πρόσληψης, αλλά και η ιστορική μέθοδος.
Υπεύθυνος διδάσκων:	A. Ζερβού
Υλοποίηση:	Δια ζώσης
Αξιολόγηση:	Γραπτή εργασία στο τέλος του εξαμήνου

ΥΜ 213	Η διδασκαλία της Ελληνικής ως Δεύτερης/ Ξένης γλώσσας: θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές
Θεματική Περιοχή	Γ
Προαπαιτούμενα:	Κάποιο μάθημα σχετικό με περιγραφή της Ελληνικής γλώσσας ή/και Γενική Γλωσσολογία
ECTS:	10
Περιγραφή:	Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστούν (α) βασικές θεωρίες μάθησης μιας γλώσσας ως δεύτερης/ξένης, (β) βασικές θεωρίες και προσεγγίσεις

	στη διδασκαλία μιας γλώσσας, (γ) προτάσεις που έχουν υλοποιηθεί σχετικά με τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης και ως ξένης και σχετικό υλικό (έντυπο, πολυμεσικό, διαδικτυακό) τόσο στην Ελλάδα όσο και στη διασπορά
Υπεύθυνος διδάσκων:	A. Χατζηδάκη
Υλοποίηση:	Δια ζώσης τα δέκα τουλάχιστον από τα δεκατρία τρίωρα
Αξιολόγηση:	Γραπτές εργασίες στο τέλος του εξαμήνου

ΥΜ 214	Μεθοδολογία έρευνας σε σχέση με τη γλώσσα και τη διδασκαλία της
Θεματική Περιοχή	A, B, Γ
ECTS:	10
Περιγραφή:	Το μάθημα αυτό στοχεύει στο να παρέχει στους φοιτητές και στις φοιτήτριες της ειδίκευσης τη δυνατότητα (α) να σχεδιάζουν και να υλοποιούν έρευνα στο χώρο της γλωσσικής διδασκαλίας και (β) να αξιολογούν και να ερμηνεύουν σωστά δημοσιευμένες έρευνες στο αντικείμενο αυτό. Περιλαμβάνει βασικές πληροφορίες για τα επιστημολογικά παραδείγματα, τις αντίστοιχες ερευνητικές προσεγγίσεις που συνδέονται με αυτά, με έμφαση στο φαινόμενο της γλώσσας και της διδασκαλίας της,
Υπεύθυνος διδάσκων:	A. Μουζάκη και διδάσκοντες του ΠΜΣ από το τμήμα
Υλοποίηση:	Δια ζώσης διδασκαλία
Αξιολόγηση:	Γραπτή εργασία στο τέλος του εξαμήνου

ΚΑΤ'ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ

ΥΕΜ 211	Μαθησιακά/διδακτικά περιβάλλοντα του γραπτού λόγου με και χωρίς τις ΤΠΕ
Θεματική Περιοχή	A
Προαπαιτούμενα :	
ECTS:	10
Περιγραφή:	Στο μάθημα αυτό θα εξεταστεί η εφαρμογή των θεωρητικών προσεγγίσεων που παρουσιάστηκαν στο προηγούμενο μάθημα (Υ112) στο σχεδιασμό αποτελεσματικών περιβαλλόντων διδασκαλίας και μάθησης του γραπτού λόγου. Συγκεκριμένα, θα διερευνηθούν τα παρακάτω: (1) η διαχείριση των συγγραφικών διαδικασιών και του συνεπαγόμενου γνωστικού φορτίου, (2) η ανάπτυξη της μεταγνώσης, (3) η παροχή διαδικαστικών-κοινωνικών διευκολύνσεων, (4) η αξιοποίηση του πλαισίου συγγραφής (συνεργατική γραφή, γνωστική μαθητεία, αξιοποίηση της τάξης ως κοινότητας πρακτικής), (5) η

	αξιοποίηση της κειμενικής γνώσης στην κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου, η Παιδαγωγική των πολυγραμματισμών, (6) η διαφοροποιημένη διδασκαλία (έννοια, χαρακτηριστικά, διδακτικές προτάσεις), (7) η χρήση των ΤΠΕ ως φροντιστηριακών, επικοινωνιακών, κοινωνικογνωστικών εργαλείων και εργαλείων ανάπτυξης της κριτικής σκέψης στη διδασκαλία του γραπτού λόγου
Υπεύθυνος διδάσκων:	Ι. Σπαντιδάκης
Υλοποίηση:	Διά ζώσης διδασκαλία
Αξιολόγηση:	Γραπτές εργασίες καθόλη τη διάρκεια του εξαμήνου και στο τέλος

YEM 212	Κριτικός γραμματισμός και γλωσσική διδασκαλία
Θεματική Περιοχή	A
Προαπαιτούμενα:	Το Υ της θεματικής περιοχής
ECTS:	10
Περιγραφή:	Στο μάθημα αυτό θα συζητηθούν τα εξής θέματα: (1) κριτικός γραμματισμός (ορισμός, συστατικά, χαρακτηριστικά του κριτικά «εγγράμματος»), (2) κειμενικά είδη: γλωσσικές, δομικές, υφολογικές συμβάσεις, (3) παράγοντες κειμενικότητας, (4) αναγνωστική κατανόηση: κριτικά σκεπτόμενος και μεταγνωστικά επιδέξιος αναγνώστης, (5) κειμενοκεντρική διδασκαλία του γραπτού λόγου: διδακτικές προτάσεις, (6) ιδεολογική διάσταση των γραμματικών δομών (διαπροσωπική, αναπαραστατική, κειμενική μετα-λειτουργία): τρόποι ανάλυσης
Υπεύθυνος διδάσκων:	Ι. Σπαντιδάκης
Υλοποίηση:	Διά ζώσης
Αξιολόγηση:	Εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου και γραπτές εργασίες κατά τη διάρκειά του

YEM 213	Οπτικός Γραμματισμός, πολυτροπικότητα και Web 2 στη διδασκαλία της ελληνικής ως μητρικής και ως ξένης/δεύτερης γλώσσας
Θεματική Περιοχή	A
Προαπαιτούμενα:	Τα Υ
ECTS:	10
Περιγραφή:	Στο μάθημα αυτό θα παρουσιαστούν: (1) η έννοια της πολυτροπικότητας και του οπτικού γραμματισμού, (2) εικονιστικά κείμενα, (3) σχέση γραπτών και εικονιστικών κειμένων, η θέση της εικόνας στα πολυτροπικά κείμενα, (4) η εικόνα ως εργαλείο στη γλωσσική μάθηση και διδασκαλία, (5) μοντέλα ανάγνωσης των εικόνων, (6) αξιοποίηση των εργαλείων Web 2 α) στη διδασκαλία του γραπτού λόγου, β) στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης, (7) διδακτικές προτάσεις στη διαδικτυακή διδασκαλία (δυναμικά μοντέλα παραγωγής κειμένου και επικοινωνίας)
Υπεύθυνος διδάσκων:	Ι. Σπαντιδάκης
Υλοποίηση:	Διά ζώσης
Αξιολόγηση:	Γραπτή εργασία

ΥΕΜ 214 Οι μεταμορφώσεις των αφηγήσεων και των λογοτεχνικών κειμένων	
Θεματική Περιοχή	Β
Προαπαιτούμενα:	Το Υ της θεματικής περιοχής
ECTS:	10
Περιγραφή:	Σε συσχετισμό με την έννοια της κοινωνικής απορροφητικότητας εξετάζονται οι πολλαπλές μεταμορφώσεις που υφίστανται οι αφηγήσεις και τα κείμενα στον σύγχρονο κόσμο όπως η μεταγραφή, η διασκευή, η μετάφραση, η αλλαγή εστίασης. Εξετάζονται επίσης οι σχετικές θεωρίες.
Υπεύθυνος διδάσκων:	Α. Ζερβού
Υλοποίηση:	Δια ζώσης
Αξιολόγηση:	Γραπτή εργασία

ΥΕΜ 215 Λογοτεχνία, παιδικά βιβλία και επίκαιροι κώδικες επικοινωνίας	
Θεματική Περιοχή	Β
Προαπαιτούμενα:	Το Υ της θεματικής περιοχής
ECTS:	10
Περιγραφή:	Εξετάζονται οι λογοτεχνικές και εξωλογοτεχνικές μεταμορφώσεις του παιδικού βιβλίου ως κειμένου, αλλά και ως αντικειμένου, καθώς και οι χρήσεις του στο σημερινό σχολείο και τον σύγχρονο κόσμο. Συζητούνται επί μέρους θέματα, όπως οι έννοιες της παιδαγωγικής Λογοκρισίας και της Πολιτικής Ορθότητας.
Υπεύθυνος διδάσκων:	Α. Ζερβού
Υλοποίηση:	Δια ζώσης
Αξιολόγηση:	Γραπτή εργασία

ΥΕΜ 216 Πολυπολιτισμικότητα και πολυγλωσσία: κοινωνιο-γλωσσολογικά και εκπαιδευτικά ζητήματα	
Θεματική Περιοχή	Γ
Προαπαιτούμενα :	Κάποιο μάθημα σχετικό με Διαπολιτισμική Παιδαγωγική ή/και Διγλωσσία και εκπαίδευση
ECTS:	10
Περιγραφή:	Στο μάθημα αυτό θα συζητηθούν τα ακόλουθα ζητήματα: (1) Η πολυπολιτισμικότητα και η πολυγλωσσία ως παγκόσμια φαινόμενα- (2) Η πολυπολιτισμικότητα και η πολυγλωσσία στην Ελλάδα ως αποτέλεσμα ιστορικών εξελίξεων- (3) Διαμόρφωση εθνοπολιτισμικής ταυτότητας στις πολυπολιτισμικές κοινωνίες- (4) Ελληνική διασπορά: ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο και μορφές ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης- (5) Μετανάστευση και εκπαίδευση (κοινωνικές, γλωσσικές και εκπαιδευτικές όψεις)- (6) Η διαχείριση της ετερότητας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα: θεσμικό πλαίσιο και ιδεολογία- (7) Θεωρητικά πλαίσια και καλές πρακτικές για την αποτελεσματική ένταξη των μαθητών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο στο σχολείο
Υπεύθυνος διδάσκων:	Α. Χατζηδάκη
Υλοποίηση:	Δια ζώσης διδασκαλία
Αξιολόγηση:	Γραπτή εργασία στο τέλος του εξαμήνου

YEM 217	Εναλλακτικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας
Θεματική Περιοχή	Γ, Α
Προαπαιτούμενα:	Τα ΥΜ 213 και 214
ECTS:	10
Περιγραφή:	Το μάθημα εμβαθύνει σε τρόπους διδασκαλίας της Ελληνικής τόσο σε τάξεις διδασκαλίας της ως Γ2 (π.χ. Τάξεις Υποδοχής) όσο κυρίως σε συμβατικές τάξεις, στις οποίες συνυπάρχουν γηγενείς μαθητές και μαθητές με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο (παιδιά μεταναστών, Ρομά, κλπ). Αξιοποιούνται, μεταξύ άλλων, τα θεωρητικά πλαίσια των γραμματισμών και των πολυτροπικών προσεγγίσεων, ενώ έμφαση δίνεται στην αξιοποίηση της ταυτότητας των μαθητών για την επιτυχημένη ένταξή τους στη μαθησιακή διαδικασία.
Υπεύθυνος διδάσκων:	Α. Χατζηδάκη
Υλοποίηση:	Διά ζώσης για 8 τουλάχιστον τρίωρα
Αξιολόγηση:	Γραπτή εργασία στο τέλος του εξαμήνου

YEM 218	Ζητήματα δομής της Ελληνικής στη διδασκαλία της ως δεύτερης και ως ξένης γλώσσας
Θεματική Περιοχή	Γ
Προαπαιτούμενα:	Κάποιο μάθημα σχετικό με περιγραφή της Ελληνικής γλώσσας ή/και Γενική Γλωσσολογία
ECTS:	10
Περιγραφή:	Στο μάθημα αυτό θα συζητηθούν, μέσω παρουσίασης σχετικών ερευνών και θεωρητικών πορισμάτων, συγκεκριμένα γνωρίσματα της Νέας Ελληνικής. Τα ζητήματα αυτά θα συνδεθούν με την εκμάθηση και συνακόλουθα με τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας σε αντιδιαστολή με τη διδασκαλία της ελληνικής ως πρώτης, και θα προσεγγιστούν με τη θεωρία της Γνωσιακής Γλωσσολογίας (Cognitive Linguistics).
Υπεύθυνος διδάσκων:	Π. Θώμου
Υλοποίηση:	Διά ζώσης
Αξιολόγηση:	Γραπτή εργασία